

ØKOKRIM

Den sentrale enhet for etterforskning og påtale av
økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet

Moderniseringsdepartementet
Pb 8004 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
200501007

Vår referanse
327/2000/512.3/17

Vår dato
7. juli 2005

Utkast til forskrift om opplysningsplikt, bevissikring og behandling av overskuddsinformasjon - høring

Vi viser til Moderniseringsdepartementets brev 4. april 2005. ØKOKRIM har følgende merknader:

§ 4 Lydopptak

"Ved lydopptak skal konkurransemyndigheten nedtegne et sammendrag av opplysningene, enten samtidig eller i etterhånd."

I høringsbrevet fremholdes at dette er i overestemmelse med påtaleinstruksen § 8-13.

Det heter i PI § 8-13: "Selv om det foretas lydopptak, skal det skrives rapport på vanlig måte ... Etter omstendighetene kan utskrift av lydopptaket tre i stedet for nedtegningen av forklaringen i rapporten."

På grunnlag av erfaring er vi ved ØKOKRIM kommet til at det ikke bør skrives rapport som ikke er undertegnet av den avhørte (vitne/mistenkte). Dersom ikke rapporten/forklaringen er "gjennomlest og vedtatt" av den avhørte, vil det være vanskelig (umulig) å foreholde vedkommende innholdet ved eventuell motstridende forklaring i retten. Da må selve lydopptaket avspilles, noe som kan være tidkrevende og ofte vanskelig å følge med i for retten – spesielt hvis diskusjonen gjelder innholdet i dokumenter, skisser eller liknende som benyttes i avhøret, eller gjelder referanser som retten ikke lett kan følge med i. Har uttalelsene betydning som bevis i saken, bør formen "gjennomlest og vedtatt" anvendes.

I konkurransesakene er det ofte mest hensiktsmessig å bygge på forklaringsopptakene fra tilsynet også i straffesaken, blant annet for å unngå unødvendig dobbeltarbeid. Forutsetningen er at dette ikke er i strid med selvinkrimineringsforbudet etter EMK. For at vi skal kunne ha størst mulig nytte av forklaringsopptakene, er det viktig at de "sammendrag av opplysninger" som skrives av tilsynets etterforskere, undertegnes av avhørte.

Hvis vedkommende ikke ønsker å undertegne, må det i så fall fremgå av rapporten hva som er vedkommendes begrunnelse for ikke å gjøre dette, samt opplysning om han har fått mulighet til å gjøre ønskede korreksjoner.

Kapittel 4 Behandling av overskuddsinformasjon

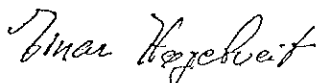
I gjeldende forskrift finnes en bestemmelse i § 12 om overskuddsinformasjon som inneholder opplysninger om mulige overtredelser av andre straffebestemmelser. Foreligger skjellig grunn til mistanke om særlig alvorlige lovovertridelser, og det antas å være særlig behov for offentlig reaksjon, kan Konkurransetilsynets direktør beslutte å oversende opplysningene til påtalemyndigheten eller vedkommende kontrollmyndighet. Denne bestemmelsen er ikke videreført i utkast til ny forskrift. Det er ikke begrunnet nærmere hvorfor bestemmelsen er tatt ut.

ØKOKRIM vil peke på at konkurranselovbrudd ofte også medfører andre former for lovbrudd, enten som en konsekvens av konkurranselovbruddene eller fordi andre lovbruddstyper fremmer samme økonomiske fordeler sett fra virksomhetens side. Slik sett kan konkurransekriminalitet og korrupsjon være "siamesiske tvillinger". Likeså kan alvorlige regnskapslovbrudd, merverdiavgiftsbedrageri og skattesvik, være nødvendig for å skjule anbudssamarbeid hvor det utbetales såkalt "loosers fee". Det er både praktisk og nødvendig å få opplysninger om slike lovbrudd direkte fra tilsynet. Dette vil være i tråd med forvaltningsloven § 13 b første ledd nr 6, som angir at organet uhindret av taushetsplikt kan gi opplysninger til til påtalemyndigheten "når ... forfølgning av lovbruddet har naturlig sammenheng med avgiverorganets oppgaver".

Finner Tilsynet derimot opplysninger som kan indikere andre lovbrudd begått med andre hensikter enn slike som er i strid med konkurranseloven, er man henvist til å bygge utvekslingen av opplysninger på alternativet i fvl. § 13 b første ledd nr 6 om at "det finnes ønskelig av allmenne hensyn". Dette har tradisjonelt vært utlagt i retning av at det må foreligge kvalifisert mistanke (av noen beskrevet som "skjellig grunn") om alvorlige lovbrudd (noen års strafferamme).

Selv om disse forholdene er regulert i forvaltningsloven, bør det vurderes å omtale dem også i forskriften til konkurranseloven når det i denne først finnes et eget kapittel som regulerer behandlingen av overskuddsinformasjon.

Med vennlig hilsen

Einar Høgetveit
ØKOKRIM-sjef

Kopi: Riksadvokaten
Politidirektoratet
Konkurransetilsynet